

برنامه‌ریزی و فعالیت‌های قرآنی

www.ketab.ir

نویسنده:

امیرحسین مصداقی

- سرشناسه : مصداقی، امیرحسین، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور : برنامه‌ریزی و فعالیت‌های قرآنی/نویسنده امیرحسین مصداقی.
مشخصات نشر : تهران : آرمان‌گرایان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری : ۱۰۹ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۶۵۷-۹-۳-۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست : فیبا
نویسی :
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : قرآن -- آموزش -- مدیریت
*Qur'an -- Education -- Administration
موضوع : مدیریت فرهنگی -- ایران -- برنامه‌ریزی
Cultural animation -- Iran -- Planning
رده بندی کنگره : ۲/۶۵BP
رده بندی دیویی : ۱۰۷/۲۹۷
شماره کتابشناسی : ۹۶۸۹۱۴۴
ملی :
اطلاعات رکورد : فیبا
کتابشناسی :

تهران: میدان انقلاب، جنب بانک تجارت ساختمان افق پلاک ۱۳۶۰ واحد ۱۵

عنوان: برنامه ریزی و فعالیت های قرآنی

نویسنده: امیرحسین مصداقی

نشر و پخش: موسسه فرهنگی انتشاراتی اولین ها- www.zolalesabz.ir

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ: مجد

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۶۵۷-۹-۳-۱۵۰۰۰۰۰۰

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
تعریف مدیریت امور فرهنگی.....	۹
اصول و مبانی مدیریت فرهنگی.....	۱۰
ویژگی های یک مدیر فرهنگی موفق.....	۱۰
اجرای برنامه های قرآنی و مذهبی.....	۱۱
منابع انسانی و مالی.....	۱۱
روش ها و ابزارهای ارزیابی.....	۱۱
مدیریت فرهنگی.....	۱۲
فرهنگ.....	۱۴
مدیریت فرهنگ.....	۱۷
نمودار ۱: سطوح فرهنگ (مقیمی، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱).....	۲۰
الگوهای تبیین فرهنگ.....	۲۱
راهبردها و سیاستهای مدیریت فرهنگ.....	۲۹
نظریه های مختلف در باب فرهنگ.....	۳۹
عوامل فرهنگی مدیریت در قرآن.....	۶۵
زمان در قرآن.....	۷۲
بررسی زمان به معنای دوره و تدریج.....	۷۵
بررسی زمان به عنوان عنصر مدیریت.....	۷۵
منابع.....	۱۰۰

عمر، فرصتی است که خداوند به انسان‌ها ارزانی داشته است تا در این فاصله زمانی بتوانند قابلیت‌ها و استعدادهای ذاتی خود را شکوفا سازند و با قرار گرفتن در برابر امتحان‌های الهی، گوهر انسانی خویش را محک بزنند. سیره ائمه معصومین (ع)، بهترین الگوی مدیریت زمان بر اساس آیات قرآن است. در این مجال ارزش وقت و زمان، راهکارهای مدیریت آن و نیز موانعی که در مسیر این مدیریت وجود دارد، از دیدگاه قرآن بررسی می‌شود تا بتوانیم با برنامه‌ریزی صحیح، برنامه‌ای مدون برای لحظه‌های زندگی داشته باشیم.

ارزش وقت از دیدگاه قرآن

ارزش وقت و زمان در اسلام تا آنجاست که خداوند به آن سوگند یاد نموده و نیز در آیه دیگری فرموده است:

أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَا عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ: [باید ترسید از آن روزی که انسان بیهوده گرا] بگویند افسوس بر من از افراط کاری و کوتاهی‌هایی که در راه اطاعت خدا نمودم. وقتی انسان در عرصه محشر نتیجه تفریط‌ها، مسامحه کاری‌ها، خلافتکاری‌ها و حتی شوخی گرفتن مسائل جدی را در برابر چشم خود می‌بیند، فریاد و احسرتا سر می‌دهد؛ اما دیگر زمان جبران را از دست داده و هرگز به دنیا باز نمی‌گردد تا بتواند از عمری که در اختیارش قرار داده بودند، برای قرب به خدا بهره ببرد.

خداوند در سوره «عصر» پس از سوگند بر وقت و زمان، از زیانکار بودن انسان که در طبیعت زندگی تدریجی نهفته است، سخن به میان آورده؛ زیرا با مدیریت نکردن بزرگ‌ترین سرمایه خود، یعنی عمر و زندگی در دنیا، آن را به بیهودگی هدر داده است. تنها یک گروه از این اصل کلی استثنا می‌شوند: کسانی که چهار برنامه ایمان، عمل صالح، سفارش یکدیگر به حق

و سفارش یکدیگر به صبر را در زندگی خود اجرایی می کنند. این چهار ضابطه، برنامه چهار ماده ای خوشبختی انسان است که اگر آن را در زندگی فردی و اجتماعی خود اجرا کند، در حقیقت با مدیریت کردن لحظات زندگی و برنامه ریزی برای آن، عقب ماندگی هایش جبران شده، مشکلات و نابسامانی هایش حل شده و ضعف ها و شکست هایش به پیروزی بدل می شود.

مدیریت زمان و چگونگی انجام آن

زمان را می توان کنترل کرد؛ زیرا هر ساعت، یک ظرف زمانی است که باید بر حسب اولویت آن را پر نمود. مدیریت زمان، یعنی استفاده بهینه و مفید از زمان، طبق برنامه درست عمل کردن و پرهیز نمودن از کارها و رفتارهای واکنشی، پراکنده و ناسنجیده. هر فرد باید با برنامه ریزی صحیح، کارهای مثبت خود را با تنظیم خاصی بین ساعات شبانه روز تقسیم کند و هر ساعت یا هر چند ساعت را برای انجام کاری قرار داده و به این برنامه و نظم ادامه دهد؛ چنانکه خداوند ساعات نماز و روزه را برای مسلمانان تعیین کرده و وجوب رفتار عبادی را مستلزم انجام در یک بستر زمانی خاص و مشخص دانسته است که هر فرد مسلمان باید آن را از نظر زمانی و وقتی محاسبه نموده و سر وقت آن را به انجام برساند. بنابراین آدمی نیز باید فعالیت ها، خواسته ها و نیازهای شخصی و خانوادگی خود را برنامه ریزی کند تا بتواند با رعایت تعادل میان فعالیت های شخصی، اجتماعی و نیازهای خود، زمان خود را مدیریت کند.

هم چنانکه امام کاظم (ع) فرموده است:

اجْتَهِدُوا فِي أَنْ يَكُونَ زَمَانُكُمْ أَرْبَعَ سَاعَاتٍ سَاعَةٌ لِمُنَاجَاةِ اللَّهِ وَ سَاعَةٌ لِأَمْرِ الْمَعَاشِ وَ سَاعَةٌ لِمُعَاشَرَةِ الْإِخْوَانِ وَ الثَّقَاتِ الَّذِينَ يُعَرِّقُونَكُمْ غُيُوبَكُمْ وَيُخْلِصُونَ لَكُمْ فِي الْبَاطِنِ وَ سَاعَةٌ تَحْلُونَ فِيهَا لِلذَّاتِ لَكُمْ فِي غَيْرِ مُحَرَّمٍ: سعی کنید اوقات خود را به چهار قسمت تقسیم نمایید: زمانی

برای مناجات با خدا و زمانی برای کسب و کار و زمانی برای معاشرت با برادران و افراد مورد اعتمادی که عیب‌هایتان را به شما گوشزد می‌کنند و در باطن خیرخواه شما هستند و زمانی برای بهره‌مندی از لذت‌های غیر حرام.

راهکارهای مدیریت زمان

الف) برنامه‌ریزی

قرآن برای استفاده بهینه از زمان می‌فرماید: «فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ». بنابر این آیه شریفه آدمی باید برای تمامی مراحل زندگی خود برنامه مشخص و مدونی داشته باشد تا از بیکاری که مایه خستگی، کم شدن نشاط، تبلی و فرسودگی و نیز حتی مایه فساد و تباهی و ابتلای به انواع گناهان است، نجات یابد. برنامه‌ریزی در قیام امام حسین (ع) بسیار مشهود است. همراه کردن خانواده و اهل بیت (ع) با خود و سپردن بخشی از مأموریت قیام به حضرت زینب (س) و امام سجاد (ع) برای رساندن پیام خود به گوش جهانیان و نیز دوراندیشی در شیوه‌های نظامی و آرایش جنگی، نمونه‌های بارز برنامه‌ریزی امام حسین (ع) در این قیام بزرگ است.

یکی از کسانی که برای تمامی ساعات زندگی خود برنامه داشته است، شهید ثانی است. این عالم وارسته برنامه منظمی برای مطالعه و تحقیق، عبادت و راز و نیاز با خدا، تدریس، رسیدگی به کارهای شخصی و تأمین نیازمندی‌های خانه و پاسخ‌گویی سؤالات مذهبی و شرعی مراجعه‌کنندگان داشته و اوقات شبانه روز خود را به گونه‌ای تنظیم می‌کرده و از آن استفاده می‌برده که حتی یک لحظه از آن، بیهوده تباه نمی‌شده و به هدر نمی‌رفته است.

ب) تبعیت از برنامه

هر فردی که خواهان موفقیت است، باید برای تسلط بر لحظات خویش، ضمن داشتن برنامه برای کوچک‌ترین واحد زمان، راهکارهای ارائه شده در برنامه را نیز به دقت اجرا کند. خداوند برای پیشرفت قوم بنی‌اسرائیل، ابتدا از آنها پیمان گرفت و سپس راهکار رسیدن به آن را برنامه‌ریزی نمود و به آنان فرمود من با شما خواهم بود و شما را حمایت می‌کنم تا به

سعادت حقیقی برسید، اما به شرط آنکه از این امور برنامه‌ریزی شده، تبعیت کنید. تبعیت امام خمینی (ره) از برنامه‌های مشخص خود، شهره عام و خاص است. قدم زدن ایشان در ایام جوانی همراه دوستانشان در باغ‌های اطراف قم و مباحثه با یکدیگر، برنامه همیشگی امام (ره) بود. ایشان پس از کسب اجازه از صاحب باغ نزدیک منزل خود، تابستان و زمستان، صبح‌ها در این باغ تا طلوع خورشید قدم می‌زد و تا زمانی که در قم بودند، هیچ‌گاه ترک نشد.

ج) اولویت‌بندی کارها

یکی از مهم‌ترین راهکارهای مدیریت زمان، تعیین اولویت‌ها و پرداختن به مهم‌ترین کاری است که از اهمیت، کیفیت و کمیت بیشتری برخوردار است. اهمیت این مسئله تا آنجاست که قرآن می‌فرماید: «أَجْعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ». قرآن ایمان به خدا و آخرت و جهاد در راه خدا را مهم‌تر از آب رساندن به حجاج دانسته است؛ یعنی با اولویت‌بندی کارها، زمان را به درستی مدیریت نمود و ابتدا کارهایی را انجام داد که اهمیت بیشتری دارند. اگر انسان به کاری پردازد که در اولویت نیست، در حقیقت زمان در اختیارش را ضایع کرده است. برای بهره‌وری بیشتر از زمان، باید کارهای مهم را از کارهای غیر مهم جدا کرد و انجام کارهای مهم را در اولویت قرار داد؛ زیرا موجب بالا رفتن کارایی برنامه روزانه و به تبع آن فعالیت‌های سالانه و جلوگیری از هدر رفتن زمان می‌شود.

بار بازرگان چو در آب اوفتد // دست اندر کاله بهتر زند

چون که چیزی فوت خواهد شد در آب // ترک کمتر گوی و بهتر رایاب

د) انجام به موقع کارها

یکی دیگر از راهکارهای مؤثر در مدیریت زمان، به موقع انجام دادن کارها و پرهیز از

شتابزدگی و نیز سستی در انجام آن‌هاست. آیاتی که درباره قوانین الهی نازل شده، برای هر یک از اعمال عبادی زمان خاصی را مشخص کرده است، مانند زمان مشخص روزه گرفتن و زمان دقیق افطار و سحر، زمان دقیق ادای نمازهای واجب و ...، تا آن عمل در همان زمان انجام شود و بدین وسیله به پیروان خود دستور داده است که از زمان خود به صورت بهینه استفاده کرده و برنامه مدون و مشخصی را برای زندگی خود داشته باشند. انجام دادن کار پیش از زمان مناسب برای انجام آن و نیز سستی و کوتاهی در انجام کار در زمان مشخص شده، سبب به وجود آمدن مشکلات و خسارات بسیاری می‌شود. امام علی (ع) نیز به مالک اشتر دستور می‌دهد برای رسیدن به نتیجه مطلوب، هر کاری را در زمان خودش انجام دهد و در انجام کارها، سستی نکند.

زمان‌شناسی و انجام دادن کار در زمان مناسب، انسان را زودتر به سر منزل مقصود می‌رساند؛ زیرا فرصت‌ها به سرعت از دست می‌روند و بازگشت به فرصت‌ها و امکان عمل مجدد، تقریباً غیرممکن است. از همین روست که امام حسین (ع) فرموده است: «نَافِسُوا فِي الْمَكَارِمِ وَ سَارِعُوا فِي الْمَغَانِمِ». از این سخن امام (ع) به دست می‌آید که در بهره‌برداری از فرصت‌های خوب باید شتاب کرد و برای رسیدن به اهداف عالیه بر یکدیگر سبقت گرفت.»

۹. تداوم کار

یکی از ویژگی‌های فاخر کارآفرینان، استواری، استحکام، تداوم و شکست‌ناپذیری است. اهمیت این مسئله تا آنجاست که خداوند درباره استواری و استقامت در انجام کار خطاب به پیامبر اسلام ۹ می‌فرماید: «فَادْعُ وَ اسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ». مهم‌تر از خود عمل، تداوم بخشیدن به آن است؛ زیرا ادامه و استمرار آن از آنجا که با موانع، سختی‌ها، کارشکنی‌ها، یأس‌آفرینی‌ها و وسوسه‌های شیطانی همراه است، اهمیت بیشتری دارد. خداوند نیز فرموده است: «قُرْهُ أَغْنِي جَزَاءَ بَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ». مداومت بر اعمال شایسته در دنیا، دارای ارج و پاداشی چشمگیر در پیشگاه الهی است. نماز اول وقت ظهر عاشورای امام حسین (ع) در آن شرایط سخت و نفس‌گیر، ضمن بیان اهمیت اقامه نماز اول وقت حتی در شرایط سخت میدان کارزار، بیانگر اهمیت و ارزش تداوم عمل صالح در نگاه آن امام همام می‌باشد.

پشتکار مثال زدنی علامه طباطبایی (ره) در انجام برنامه مشخص شده‌ای که برای خود چیده بودند، سبب تألیف یکی از بزرگ‌ترین تفاسیر قرآن با نام «المیزان فی تفسیر القرآن» شد. شکیبایی، تداوم در انجام کار و نظم علامه تا آنجا بود که میز کارش تا زمان رحلت برپا و همه چیز آماده ادامه مطالعه و بحث و نگارش بود.

موانع مدیریت زمان

الف) استفاده نامناسب از فضای مجازی و رسانه‌ها

امروزه با پیشرفت تکنولوژی، لوازمی به زندگی انسان‌ها اضافه شده است که زمان بسیاری از عمر آدمی را به خود مشغول می‌کند. بی‌هدفی در استفاده از رسانه‌های اینترنتی، قاتل مهم فرصت‌هاست. حضور بیش از ۲۰ میلیون نفر ایرانی در شبکه اجتماعی تلگرام و استفاده بیش از ۹ ساعت از این شبکه‌ها، تماشای بیش از ۶۶/۵ درصد تلویزیون در روز، تماشای بیش از ۳۱/۴ درصد ماهواره در روز و متأسفانه اختصاص تنها ۱۲/۵ دقیقه در روز به مطالعه و عدم مطالعه کتب غیردرسی توسط ۵۹ درصد از مردم کشور، بایگرای جدی‌ای است که توسط این فضا و عدم مدیریت استفاده از آن در جامعه امروز ایرانی به وجود آمده است. امروزه سهم گفتگوی همسران با یکدیگر و با فرزندان بسیار کم شده است. زن و شوهر احتیاج دارند با یکدیگر و با فرزندان‌شان در مورد مسایل روزمره گفتگو داشته باشند، ولی استفاده از شبکه‌های مجازی سبب دوری اعضای خانواده از یکدیگر و رها شدن فرزندان در عالمی دیگر شده است. کاربری کنترل نشده فضای مجازی موجب شده نوجوانان، منزوی و دچار افت اخلاقی و پرخاشگری شوند و دیگر پدر و مادر را به عنوان دوست و رفیق خود ندانند و نیز تمایل به جنس مخالف داشته باشند.

ب) غفلت

یکی از عواملی که سبب درک نکردن ارزش عمر گرانبهاست، غفلت است که موجب

خسران دنیا و آخرت می‌شود؛ زیرا غفلت ابتدا آدمی را به سوی هواپرستی و سپس مسیر انحراف از حق می‌کشاند و بدین سان سبب سقوط انسان می‌شود. هیچ انسانی دو نوبت به دنیا نمی‌آید تا یک بار امور جهان را آزمایش کند و دیگر بار تجربیات خود را به کار بندد. امیرالمؤمنین (ع) می‌فرماید: «الْعُمْرُ أَنْفَاسٌ مُعَدَّدَةٌ: عمر، بازدم‌های شمرده شده و محدود است». هر نفسی که آدمی می‌کشد، در حقیقت پاره‌ای از عمر خود را سپری کرده است.

مکن عمر ضایع به افسوس و حیف // که فرصت عزیز است و الوقت، سیف

امام حسین (ع) در خطبه‌ای که صبح عاشورا خواند، فرمود: «اسْتَخَوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ: [ای جمعیتی که در مقابل من جمع شده‌اید] شیطان قلب‌هایتان را تسخیر کرده که خدا را فراموش کرده‌اید». علت رویارویی سی هزار نفر با امام حسین (ع)، اعراض از یاد خدا بود. کسی که از یاد خدا غافل شده باشد، حق‌پذیر نیست و نمی‌تواند حق و باطل را از یکدیگر تشخیص دهد. عمر سعد و تمام کسانی که در لشکر وی مقابل امام (ع) ایستادند، بنابر آیه شریفه قرآن خدا را فراموش کرده و اسیر هوا و هوس خود شده بودند که مقابل امام (ع) ایستادند.

ج) کسالت و تبلی

سستی و تبلی، عامل مهمی در سوءمدیریت زمان و نوعی بیماری است که لحظات عمر را تباه می‌کند: «آفَةُ النَّجَحِ الْكَسَلُ: آفت [و نابود کننده] کامیابی [و رسیدن به هدف]، سستی [و تبلی] است». زشتی این صفت تا آنجاست که قرآن آن را از صفات منافقین دانسته است:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا: منافقان با خدا نیرنگ می‌کنند و حال آنکه او با آنان نیرنگ خواهد کرد و چون به نماز ایستند، با کسالت برخیزند، با مردم ریا می‌کنند و خدا را جز اندکی یاد نمی‌کنند.

یکی از معضلات و چالش‌های امروز مردم و نسل جوان که برای آینده خود راه‌های نرفته

زیادی را پیش رو دارند، تنبلی و سستی و بی‌ارادگی نسبت به برنامه‌هاست. ریشه این معضل از آنجایی آغاز می‌شود که این‌گونه افراد معمولاً هدفمند زندگی نمی‌کنند و برای زندگی و وقت خود، اهداف بلندمدت و میان‌مدت ندارند؛ به همین دلیل دچار چنین مشکلی می‌شوند. علاوه بر آن افراد عادی با قرار گرفتن در شرایط سخت و دشوار دچار سستی و تنبلی می‌شوند و برنامه‌های روزانه خود را به درستی انجام نمی‌دهند. حال آنکه امام حسین (ع) و یارانش در شب عاشورا و در شرایط سخت و دشوار به عبادت و دعا پرداختند، همچنین حضرت زینب (س) در دوران اسارت نماز شب را ترک ننمود.

(د) عجله و شتاب

اگر چه سبقت در کار خیر و سرعت داشتن در آن، از صفات پسندیده، یکی از دستورات قرآن است: «فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ» و کوتاهی و سستی در انجام آن، سبب تسلط شیطان بر آدمی و ترک عمل خیر می‌شود؛ اما عجله و شتاب در انجام دیگر کارها بدون بررسی جوانب آن و آماده کردن زمینه و مقدمات آن، از صفات مذموم به شمار می‌آید: «وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا» و انسان [همان‌گونه که] خیر را فرا می‌خواند [پیشامد] بد را می‌خواند و انسان همواره شتابزده است». انسان عجله نمی‌تواند زمان‌بندی درست و صحیحی در مسائل داشته باشد؛ از این رو دچار مشکلات بسیاری می‌شود. در روایت نیز آمده است که مردی نزد رسول‌خدا (ص) آمد و عرض کرد: یا رسول‌الله! مرا سفارشی فرما و اندرزی ده. حضرت فرمود: اگر بگویم، تو اندرپذیر هستی؟ پیامبر (ص) این سؤال را سه بار از مرد پرسید و آن مرد در هر سه نوبت عرض کرد: آری یا رسول‌الله! سپس حضرت فرمود:

سفارش من به تو این است که هر گاه تصمیم به کاری گرفتی، اول در نتیجه و فرجام آن کار بیاندیش [عجله نکن]. اگر عاقبتش صحیح است، آن را دنبال کن و اگر عاقبتش گمراهی است، از آن در گذر.

(ه) تأخیر در انجام کارها

فرصت‌سوزی و کار امروز را به فردا انداختن، یکی از آفت‌های از دادن فرصت‌هاست. امام علی (ع) در نامه‌ای به یکی از یارانش می‌نویسد: «باقی‌مانده عمرت را تدارک کن و نگو فردا و پس فردا؛ همانا پیش از تو کسانی هلاک شدند که روی آرزوها و تأخیر انداختن کارها ایستادند تا ناگهان امر خدا فرا رسید، در حالی که آنان غافل بودند.» طرمّاح بن حکم یکی از اصحاب امام حسین (ع) بود و در مسیری که امام به سوی کربلا و کوفه می‌رفت، با حضرت ملاقات کرد. در مقابل دعوت امام برای یاری‌اش، از آن حضرت جدا شد تا کارهایش را سر و سامان داده و سفارش‌های مالی‌اش را به سرانجام برساند، سپس به امام پیوندد؛ اما وقتی بازگشت که امام به شهادت رسیده و فرصت یاری امام را از دست داده بود.

به فتراک ار همی بندی خدا را رود صدم کن // که آفت هاست در تاخیر و طالب را زیان

دارد

تعریف مدیریت امور فرهنگی

- مفهوم و اهمیت: توضیح کلی در مورد مدیریت فرهنگی، شامل تعریف و اهمیت آن در جامعه .
- نقش و وظایف مدیران فرهنگی: بررسی نقش‌های مختلف یک مدیر فرهنگی و وظایف او، از جمله حفظ و ترویج ارزش‌های فرهنگی و دینی .
- اهمیت فعالیت‌های قرآنی و مذهبی
- نقش قرآن در فرهنگ اسلامی: بررسی جایگاه قرآن در فرهنگ اسلامی و نقش آن در هدایت و تربیت افراد .
- تاریخچه فعالیت‌های قرآنی در جوامع اسلامی: مرور تاریخچه فعالیت‌های قرآنی از صدر اسلام تا کنون و تأثیرات آن‌ها در جوامع مختلف .